

מדינת ישראל
משרד החינוך

תקשורת ותרבות

נושא השיעור: סולידריות והתנגדות חלק 2

עם המורה _____ ענת ווגמן

מה נלמד היום?

1. תפקידה של התקשורת ביצירת סולידריות
2. תיאוריות ביקורתיות: "האדם החד ממדי", "המודל הטקסי"

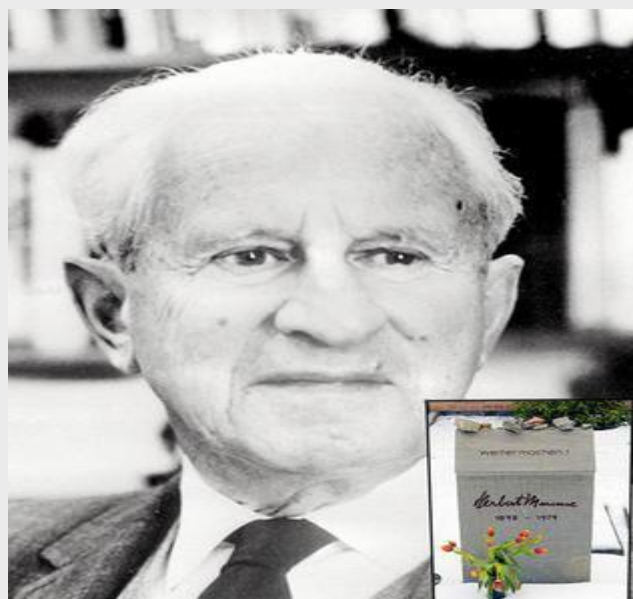

תפקידה של התקשורת ביצירת סולידריות

התקשורת מעצבת ומטפחת את תפיסת העולם שלנו
הדימויים שחוזרים על עצמם, מבנים לנו את המציאות
ועל ידי כך מחזקים גם הם את תחושת
הסולידריות החברתית.

"האדם החד ממדי" – הרברט מרקוזה

הרברט מרקוזה- פילוסוף וסוציולוג
יהודי גרמני
(מהוגי התיאוריה הניאומרקסיסטית)

"האדם החד מימדי" – הרברט מרקוזה

טוען שהחברה המערבית והקפיטליסטית יוצרת "אדם חד מימדי"

אדם שהצרכים האוטנטיים שלו נטמעים בחברה והוא אינו מסוגל להיות ביקורתי כלפיה.

תיאוריות ביקורתיות - מרקוזה

החברה או הארגון יוצרים אשליה
של בית ושייכות.

כך האדם מזדהה איתם ואינו
יכול להתנגד למהלכים
שהארגון או השלטון מבצעים.

תיאוריות ביקורתיות - המודל הטקסי

אז איך זה קשור לסולידריות?

מרקוזה טוען כי הטקסים בתרבות יוצרים "אני גדול" היחיד הופך להיות חלק מחברה והחברה חשובה יותר מהיחיד כך שהצרכים של החברה קודמים לצרכיו של היחיד.

חסרונות הסולידריות

העדר ביקורת, העדר תודעה וחד ממדיות.
האדם מנוצל כמשאב של השלטון.

תיאוריות ביקורתיות

התיאוריות הביקורתיות שואלות האם התקשורת
מבצעת את תפקידה כראוי?

התשובה היא - כמובן שלא

טענות ביקורתיות כלפי התקשורת

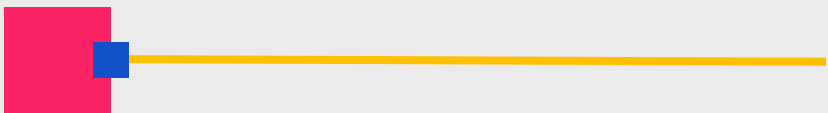
1. התקשורת מפיצה את המסרים של השלטון ובכך משמרת את יחסי הכוחות הקיימים והקונפורמיות בחברה.

2. התקשורת "מרדימה" את הצופים בכך שהיא מטפחת את הנאת הצופים על ידי סיפוק הצרכים המיידיים שלהם - בעיקר ע"י תכנים בידוריים.

טענות ביקורתיות כלפי התקשורת

3. התקשורת מקדמת דימויים של תרבות צריכה
ויוצרת את התחושה המעמדית כאילו כולם
שווים.

אז מה למדנו?

1. התקשורת מסייעת בעיצוב תפיסת העולם שלנו.

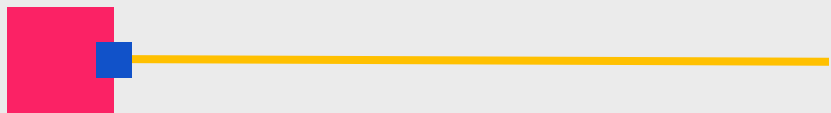
2. הגישה הביקורתית טוענת כי התרבות המערבית באמצעות טקסים מעודדת את היחיד ל"קונפורמיזם", כלומר לפעול לפי הכללים המצופים ממנו.

אז מה למדנו?

3. חסרונות הסולידריות -היעדר ביקורתיות וניצול היחיד לטובת צרכי השלטון.

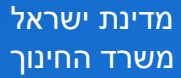
4. הטענה היא שהתקשורת "מרדימה אותנו" על ידי כך שהיא מעבירה ומפיצה את מסרי השלטון ובכך מסייעת לשמר את המצב הקיים.

1. בחרו נאום מתוך טקס כלשהו. מצאו בתוך הטקסט של הנאום את המסרים הקוראים לסולידריות וסמנו אותם.

2. כתבו, מתוך נקודת מבט ביקורתית, כיצד המסרים, שמצאתם, עלולים ליצור "אדם חד מימדי" (אדם הפועל לפי הכללים המצופים ממנו ואיננו ביקורתי) כפי שניסח זאת מרקוזה.

[illegible]

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח